

слідкування та спеціальне судове провадження (in absentia) повинні здійснюватися за єдиною процедурою, чітко визначеною у КПК України.

Список використаної літератури:

1. Зауваження Головного юридичного управління Верховної Ради України до проекту Закону України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо невідворотності покарання за окремі злочини проти основ національної безпеки, громадської безпеки та корупційні злочини» від 12.09.2014. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?id=&pf3516=4448%E0&skl=8 (дата звернення: 09.11.2018).

2. Афанасьєв В. В. Проблеми відповідності спеціального кримінального провадження (in absentia) Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. *Юрист України*. 2018. № 1 (36). С. 35–43.

3. Висновок Головного науково-експертного управління Верховної Ради України на проект Закону України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо невідворотності покарання за окремі злочини проти основ національної безпеки, громадської безпеки та корупційні злочини» від 11.08.2014. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?id=&pf3516=4448%E0&skl=8 (дата звернення: 09.11.2018).

4. Цюприк І. В., Алексєєва-Процюк Д. О. Особливості спеціального досудового розслідування кримінальних правопорушень щодо деяких категорій осіб. *Наук. Вісн. Нац. акад. внутр. справ*. 2016. № 1 (98). С. 157–169.

Білецька Г. А.,

к. м. н., доцент кафедри організації
судових та правоохоронних органів

Національного юридичного
університету імені Ярослава Мудрого

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ СУДОВО-МЕДИЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ЗА МАТЕРІАЛАМИ, ЩО МІСТЯТЬ МЕДИЧНУ ІНФОРМАЦІЮ

Судово-медичну експертизу (СМЕ) за матеріалами (документами) кримінальних і цивільних проваджень проводять відповідно до кримі-

нального процесуального кодексу [1], інших нормативних, інструктивних та методичних документів, що регламентують проведення експертиз в Україні [2,3,4,5]. СМЕ за матеріалами, що містять медичну інформацію, проводять у тих випадках, коли немає можливості для безпосереднього дослідження трупа, живої людини або речового доказу. Така ситуація може скластися після кремації трупа, знищення речового доказу або, якщо злочинець, який підлягає обстеженню, зник, тощо.

Приводи для проведення СМЕ за матеріалами справи досить різноманітні та практично не відрізняються від таких для експертизи трупа, живої людини і речових доказів. Ці експертизи найчастіше здійснюють для визначення причини смерті, ролі травми та патології в механізмі настання смерті, здатності до самостійних дій смертельно пораненої людини, ступеня тяжкості тілесних ушкоджень, стану здоров'я, правильності професійних дій медичних працівників.

СМЕ за документами найбільш часто призначаються з метою:

1. Для найбільш кваліфікованого повторного вирішення питань, які були поставлені перед експертами при проведенні попередніх експертиз:

- якщо експерт, який проводив попереднє дослідження, маючи підставу

для розгорнутих обґрунтованих висновків з важливих для слідства фактичних обставин, що сталися, обмежився стислими, недостатньо конкретними відповідями, що не задовольняють слідство;

- якщо експерт за результатами проведення первинних досліджень необґрунтовано конкретно і однозначно сформулював висновки, які вцьому формулюванні увійшли в протиріччя з іншими матеріалами провадження.

2. Для вирішення питань, на які не було дано відповіді при первинному дослідженні, але в матеріалах справи міститься достатня кількість інформації для їх вирішення. Такого роду питання можуть виникнути у зв'язку з виявленням нових обставин (при об'єднанні кількох проваджень в одне; особи, які залучаються до провадження, починають давати показання, які вимагають узгодження з даними попередніх слідчих заходів, а також з висновками СМЕ).

3. У більшості випадків СМЕ в суді по кримінальних провадженнях проводиться у формі експертизи за матеріалами провадження. Частіше за інших об'єктами такої СМЕ є такі документи, що містяться в провадженні: протокол огляду трупа на місці його виявлення; всі результати

виконаних досліджень та експертиз при розслідуванні даного провадження, протоколи патолого-анатомічного розтину трупа, історії хвороби і амбулаторні карти, медичні довідки, рентгенограми, відомості з протоколів допитів, пояснень, довідок, протоколи огляду транспортного засобу, протоколи огляду і вилучення речового доказу і т.д. Зазначена СМЕ рідко базується тільки на матеріалах справи. Частіше, поряд з вивченням документів, досліджують гістологічні препарати, предмети одягу, які збереглися, та інші речові докази.

Підставою для проведення СМЕ по матеріалах провадження є звернення сторони кримінального провадження або за дорученням слідчого судді чи суду (ст. 242 КПК України) [1]. Разом з постановою на адресу експертної установи направляється матеріали кримінальної чи цивільної справи і при необхідності підлягають вивченню речові докази.

СМЕ за матеріалами проваджень можуть бути первинними, додатковими та повторними, і виконуються групою експертів.

Комісійні СМЕ проводяться згідно з «Правилами проведення комісійних судово-медичних експертиз у бюро судово-медичної експертизи» [6]. Мета таких досліджень – усунення протиріч між раніше проведеною експертизою та іншими матеріалами справи у разі необґрунтованості підсумків або сумнівів особи, яка проводить дізнання, слідчого, прокурора, судді або суду в правильності першої експертизи, а також з метою встановлення терміну зачаття, здатності до запліднення, відсотка втрати професійної працездатності і правильності надання медичної допомоги у випадках притягнення до кримінальної відповідальності медичних працівників.

Залежно від характеру експертизи до складу комісії можуть входити як фахівці в галузі судово-медичної експертизи, так і фахівці інших медичних (у тому числі і фахівці медико-соціальних експертних комісій МОЗ) і немедичних спеціальностей. За своїм процесуальним становищем всі вони при проведенні експертизи є експертами. Питання, які вирішуються в ході СМЕ за матеріалами справи, такі самі, як і ті, що вирішуються при виконанні СМЕ трупів і живих осіб.

Список використаної літератури:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. №4651-VI. Відомості Верховної Ради України. 2013. №9–10. №11–12. №13. Ст.88.

2. Про судову експертизу : Закон України від 25.02.1994 р. №4038-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – №28. – Ст. 232.

3. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень :затв. наказом М-ва юстиції України від 08.10.1998 р. №53/5 (у ред. наказу від 26.12.2012 р. №1950/5) // Офіційний вісник України. – 2013. – №3. – Ст. 91.

4. Про затвердження Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень :затв. Наказом М-ва юстиції України від 08.10.1998 за №53/5 // Офіційний вісник України. – 2013. – №3. – Ст. 91.

5. Про затвердження Порядку проведення рецензування висновків судових експертів та висновків експертних досліджень: затв. наказом М-ва юстиції України від 25.05.2015 №775/5. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0605-15>

6. Про затвердження Інструкції про проведення судово-медичної експертизи:затв. Наказом М-ва охорони здоров'яУкраїнивід 17.01.1995 №6. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98>

7. Правила проведення комісійних судово-медичних експертиз в бюро судово-медичної експертизи: затв. Наказом М-ва охорони здоров'я України від17 січня 1995 р. №6. К. : МОЗ України, 1995. С. 83–88.

Вільчик Т. Б.,
д. ю. н., професор кафедри адвокатури
Національного юридичного
університету імені Ярослава Мудрого

ДОКТРИНА ЗЛОВЖИВАННЯ ПРАВОМ ТА ПРОЦЕСУАЛЬНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ АДВОКАТА

Принцип доброчесності полягає в чесній і сумлінній поведінці адвоката при здійсненні ним своєї професійної діяльності. Саме доброчесність є тією морально-етичною категорією, яка формує адвоката як захисника прав і законних інтересів свого клієнта. Дотримання принципу доброчесності (добросовісності) має лежати в основі дотримання інших принципів адвокатської професії, які закріплені в Правилах адвокатської етики – незалежності, законності, домінантності інтересів клієнта, не-